СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 191. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 16-го серпня 1940. No. 191. Jersey City, N. J., Friday, August 16, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АМЕРИКА ГОДИТЬСЯ НА ДОМАГАННЯ СОВЄТІВ

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд вже дав відповідь Совєтам на їх домагання, щоб Америка до 25 цього місяця забрала собі з трьох прибалтійських держав — Литви, Латвії і Естонії — свої представництва. Точного змісту цеї відповіді американський уряд не опублікував. Говорять лиш в урядових колах, що ця відповідь є позитивна, себто уряд годиться забрати свої посольства, але домагається від Совєтів довшого реченця на забрання документів і людей з трьох згаданих країв.

РУЗВЕЛТ ПОЇДЕ ПРИДИВЛЯТИСЬ МАНЕВРАМ

Президент Рузвелт поробив пляни, щоб поїхати в околиці Огденбурга і придивлятись американським военним маневрам. В той спосіб президент хоче безпосередньо обзнакомитись зо станом американської армії, з її добрими і лихими сторонами. В останніх часах газети багато писали про те, що американська армія не е заосмотрена в ріжні технічні засоби, як повинна.

БРИТІЙСЬКІ ЛЕТУНИ БОМБАРДУЮТЬ ІТАЛІЙСЬКІ МІСТА: МІЛЯНО Й ТУРИН

Як тільки італійський премієр Мусоліні проголосив війну Італії з Великою Британією і Францією, дня 11. червня, зараз появились над італійською землею англійські літаки. А тепер зявились другим наворотом, перелетівши 1,600 миль та бомбардуючи фабрики літаків і автомобілів в таких великих італійських містах як Міляно (Медиолян) і Турин. Британський комунікат каже, що ті летуни завдали італійцям великої шкоди. А італійські звідомлення це признають, тільки зазначують, що потерпіло цивільне населення, а не військові чи фабричні будівлі. Італійці проголошують, що наслідком цього бомбардування вбито 22 цивільні особи, а 52 ранено. Британські летуни летіли дуже високо і головно ночю, щоб їх не завважили протилетунські сторожі. Британська преса підкреслює, що це щойно початок, та що Італія матиме таких бомбардувань більше.

ВЗАЇМНО СЕБЕ ВИНИЩУЮТЬ

Не зважаючи на постійні налети німців на англійську землю, англійські летуни теж постійно бомбардують Німеччину, головно склади амуніції й ґазоліни, як теж ріжні фабрики. Як день так ніч налітають вони на ріжні німецькі міста, а також і на ті території, що опинились під німецькою окупацією, себто на німецькі склади в Нідерляндах, Бельгії й Франції. Націстівські сигналізуючі станції, що поставлені вздовж Англійського Каналу, раз-у-раз повідомляють про такі британські налети.

Британський комунікат про останній, себто четвертий з ряду блискавичний німецький летунський напад, подає, що зістрілено 26 німецьких літаків, а втрачено чотири, яких досі нема. Знову німецьке звідомлення твердить, що німці знищили 22 британські літаки, а втратили пять.

ПРЕЗИДЕНТ РАДИТЬ МОЛОДІ ПРОДОВЖУВАТИ СТУДІЇ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт висловився прилюдно, що молодь має продовжувати свої студії в університетах і не чекати дома заклику до війська. Найбільшим патріотизмом вважає президент наукові студії для молоді, поки не прийде для них інше патріотичне призначення. „Теперішній час вимагає від кожного громадянина розумного осуджування подій, а це знову вимагає наукового підготування найбільшого числа громадян" — каже президент.

НАСІКОМІ ПРИЧИНОЮ СПЛЯЧКИ

ВАШИНҐТОН. — Тутешня Служба Прилюдонго Здоровля відкрила нову комашку, щось як блоху, яка є причиною недуги сплячки. Комашка переносить недугу з людини на людину, зо звіряти на друге звіря, або з людини на звіря й на оборот. У Тексасі знають цю комашку як „бладсокер" або мексиканська комашка. Досі не звертали на неї уваги, аж д-р Азруі Паканіян із Національного Інституту Здоровля звернув увагу на небезпечну мушку.

ПОМЕР ПОМІЧНИК ПАНЧА ВІЛІ

ЕЛЬ ПЕЗО (Тексас). — Помер тут ґенерал Никола Родріґез, помічник мексиканського бунтаря Панча Вілі. Віля з вибухом світової війни підняв бунт проти мексиканського уряду, але бунт здавлено при моральній допомозі Злучених Держав.

РУМУНІЯ ПОМАГАЄ ЗБІГЦЯМ З БУКОВИНИ

Радіо з Берліна повідомлює, що румунський уряд помагає збігцям з Басарабії й Буковини. Уряд роздає по 50 левів денно кожному, а на діти додає по 20 левів.

ВОНИ НЕ ЛЮБЛЯТЬ ЦЕЇ РОБОТИ

Образок пересланий по радіо, перепущений німецьким цензором, показує французьких военних бранців десь у Франції. Вони ладують набір металю до Німеччини. Франція плянувала стріляти тим металем на Німеччину, тепер зробить це Німеччина Анґлії.

АКТОРИ НА СЛУЖБІ КОМУНІЗМУ

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Джан Ліч, комуністичний орґанізатор на стейт Каліфорнія, подавав дальші зізнання перед великою лавою присяглих і називав по імені тих галівудських фільмових зірок, що належали до комуністичної партії і давали більші суми на її потреби. До тих акторів, говорив Ліч, належали: Френшот Тон, Фридирик Марш, Джеймс Кагней, Лайонел Стендер, Френсис Ледерер, акторка Джін Мюір і інші. Деякі з них, як ось Стендер і Тон платили стало щомісяця від $75 до $150 на потреби комуністичного руху. Вони також брали участь у тайних засіданнях комуністичної партії, дискутували над поширенням комунізму. В комуністичній термінольоґії їх зачислювано до „студійних груп". До комуністичної партії належали також чільні галівудські сценаристи, режисери і технічні сили.

КЮДАГИ ОЧИЩЕНИЙ.

ВАШИНҐТОН. — Джан Кюдаги, американський амбасадор до Бельгії, мав побачення з президентом Рузвелтом і підсекретарем стейту Сомнером Велесом і по розмові з ними вийшов „чисто" із закидів, мовляв він дуже вихваляв у Лондоні німецьких вояків і їх поведінку, а навіть ставив їх вище поведінки американських вояків. У Вашинґтоні повірили йому, що це англійська преса поперекручувала його заяви і надала їм зовсім відмінний зміст. Сомнер Велес потвердив, що Кюдаги очищений і що ця справа для департаменту стейту замкнена.

ПІДНЕСЛИ ПЛАТНЮ ДЛЯ АРМІЇ.

ВАШИНҐТОН. — В той час, коли дискусія над примусовою військовою службою ведеться у сенаті далі, сенатори, для відміни, порушили іншу справу і миттю її розвязали. А саме, вони одноголосно ухвалили піднести платню воякам підчас служби їх з $21 місячно, до $30 місячно. Думають, що це буде також немалою принадою до вступлювання до війська. Але це ухвалення цілком не стоїть у противорічности до першого пляну, щоб таки запровадити в Америці примусову службу.

ВІДТИСКИ ПАЛЬЦІВ ДЛЯ НІЧНИХ КЛЮБІВ.

НЮ ЙОРК. — Головний комісар поліції, Валентайн, зарядив, що всі люди, власники і служба, які в якийнебудь спосіб звязані з нічними розривковими клюбами, мусять залишити на поліції відтиски своїх пальців. Серед тих, що звязані з тими клюбами трапляються часто особи з високого товариства. Цей розпорядок їх подратував і вони будуть боротись проти нього.

ФРАНЦУЗЬКІ КОРАБЛІ РОЗБРОЮЮТЬСЯ.

СЕЙНТ ТОМАС (Вирджин Айлендс). — Таємниця, що окутувала долю французьких кораблів, схованих на острові Мартінік, тепер розкривається. Ті кораблі з власної волі розброюються і вояки вертають через Злучені Держави Америки до дому. Тих кораблів здалека берегли англійські кораблі і грозили їм, що коли французькі кораблі захотілиб вертати до дому, то вони розібють їх. По довгих торгах французи рішили піддатись. Це сталось завдяки місцевих французьких цивільних властей. Бо корабельна команда не хотіла піддаватись.

СЕВЕРСЬКИЙ ПРО ПОЛОЖЕННЯ АНГЛІЇ.

НЮ ЙОРК. — Відомий летун російського походження, Александер Северський, заявив, що те, що діється тепер в Англії, треба уважати головною битвою між Англією і Німеччиною. Це літаки рішають про те, котра сторона виграє. Коли Німеччині вдасться розгромити англійське летунство до тої міри, що воно не ставитиме опору німецьким літакам, німці виграли війну. Бо далі це вже менше важна справа. Не маючи опору з боку англійських літаків німці збомбардують всі залізничі получення, всі фабрики, всі пристані і змусять край піднести вгору руки. Покищо Англія добре тримається, говорив Северський і нема причини до паніки.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ЗАВЗИВАЄ ДО ВІЙСЬКА.

НЮ ЙОРК. — Прибиваючи перший афіш, який завзиває молодих людей до вступлювання до армії, посадник Ля Ґвардія дав також свій усний заклик. Він кличе молодих людей в імя патріотизму, щоб вступали до війська і творили фізичну силу, потрібну для вдержання миру в Злучених Державах Америки. Вояків треба соток тисяч каже він, і то вояків добрих, відважних, патріотичних, а не боягузів.

ВЧАТЬ ФІЛЬМОВОГО ФОТОҐРАФУВАННЯ.

НЮ ЙОРК. — Бруклинський інститут мистецтва і науки зачне давати студентам курси про фільмове фотографування. Лекції даватиме головний фотограф музею природничих наук Чарлс Г. Ковл. Курси відбуватисьмуть починаючи з першим жовтня в Академії Музики, при Лафат евені і Сейнт Фідікс стріт в Брукліні.

ЯК АНГЛІЯ ЗАЧНЕ ОФЕНЗИВУ, ТОДІ ДОПЕРВА ЗАЧНЕТЬСЯ ВІЙНА, КАЖЕ ІДЕН

ЛОНДОН. — Антоні Іден, секретар війни, підкреслив у своїй радіовій промові, зверненій до англійського народу, таке, що для британців властива війна ще не почалась. Бо властивою війною буде така війна, коли Велика Британія виступить з цілою своєю силою, з усіми своїми засобами. Це станеться тоді, коли Англія перейде з оборони в наступ і вдарить на ворога на його власній землі. Тоді, запевняв Іден, зачнеться для Англії властива війна.

Надіється на бунт поневолених.

Далі заявив Іден, що як прийде той час, коли Англія зачне офензиву, а той час прийде цілком певно, то тоді буде пора піднимати повстання усім тим народам, що їх Німеччина позбавила волі й державної незалежности. Тоді борці Франції, Польщі, Бельгії, Нідерляндії, Австрії, Норвегії, Чехо-Словаччини і Данії виявлять свою відвагу як на своїх землях, так і поза ними.

Поділені думки щодо „бліцкриґу".

Іден говорив також і про евентуальну німецьку інвазію. Сказав те, що відчуває більшість британців, що німці таки нападуть на Англію. Але виходило на таке, що Іден має відомости, що так буде цілком певно. Не зважаючи на це, Іден заявив, що Гітлер може далі продовжати тільки „війну нервів" і нищити Анґлію „психольоґічно", а не фізично. Та якби не було, Іден запевняв слухачів, Анґлія готова на всяку евентуальність.

АНҐЛІЙСЬКІ ЛЕТЮЧКИ В ІТАЛІЇ.

РИМ. — Італійська преса пише з великим озлобленням на летючки, які розкидували британські літаки, що бомбардували Міляно й Турин. В летючці, що її розкинено в Турині, пригадувано італійцям їхню історію і їхні боротьби з Піємонту і Льомбардії з їхнім відвічним ворогом — німцями. Далі написано, що Італія не є сьогодні вільною державою, а тільки васалем Гітлера й помагає йому будувати сильну Німеччину на те, щоб вона визискувала італійський нарід по війні. Летючка, що її розкидувано в Міляно, взиває італійців, щоб „отворили очі" та зрозуміли, що вони не невільники, щоб хилитись перед своїм відвічним ворогом. Італійська преса пише, що англійці думають, що вони застрашуть італійців бомбами і такими летючками, якими виявляють свою „велику глупоту".

ІТАЛІЯ ВІДГРОЖУЄТЬСЯ ШВАЙЦАРІЇ.

РИМ. — Фашистівські кола заповіли „відплату" Англії за її бомбаркування італійських міст. А заразом подали до відома, що британські літаки летіли через Швайцарію, яка повинна була вжити протилетунських гармат проти тих літаків, бо вони летіли без її дозволу. Виходить на таке, що якщо це повториться, то Італія готова ввійти до Швайцарії й там поставити свої протилетунські стійки для „охорони Північної Італії".

ТАКИ НА „ЩОСЬ" ЗАНОСИТЬСЯ.

БЕРЛІН. — Підчас німецько-польської війни здержано в цілій Німеччині забави з танцями. Та по скінченню війни з Францією дозволено танцювати два вечері в тиждень. Тепер це скасовано. З цього вносять, що новий „бліцкріґ" наближається. Тому покінчено з відпочинком і забавою.

НЕЗРОЗУМІЛЕ З ЛЕГКОПАДАМИ.

ЛОНДОН. — Німецький военний комунікат подає, що в Англії є вже повно німецьких легкопадників (парашутистів), що мають за завдання нищити фабрики і переривати комунікацію. По цілій Англії, головно в Шотляндії, шукають за тими легкопадниками. Та вправді знайдено легкопади, але нема ніякого сліду з легкопадників. Свідки зізнають, що бачили, як спадали легкопади, але не бачили людей. З того можна вносити, що це якась нова німецька „штучка", що має за ціль потрясати нервами анґлійців.

НАТИСК ІТАЛІЇ НА ГРЕЦІЮ.

РИМ. — Італійська преса переповнена атаками на Грецію, що „нападає на Альбанію" та мордує „альбанських патріотів". Заразом підкреслюється, що Греція є в ворожім таборі та на услугах Анґлії. Пишеться отверто про деякі грецькі посілости як Епір що „ніколи не були грецькими". З того вносять, що Італія хоче забрати деякі грецькі землі, а також і югославянські над Адрійським морем.

РАТУЮТЬСЯ ФЛЬОТОЮ.

ЛОНДОН. — Італійський наступ в напрямі Бербери дещо припинений завдяки британській фльоті, яка обстрілює ворога з моря. Та проте Анґлія признає, що її положення в Африці хвилево стало критичним, а це тому, що французьке Сомалі не ставить італійцям опору, на що Анґлія давніше рахувала.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОДОВЖУЮТЬ БАЛАМУТУ

З усіх листів, що їх друкують большевицькі „Українські Щоденні Вісті", як „листи з краю", виходить, що там тепер „бідних уже нема", та що там „тепер усі рівні". Та з тих письм, що ми їх дістаємо, можна вичитати, чи з писаного догадатись, що там біда, що там добре хіба тим, що вже в гробі... Бо як розуміти ті прохання, що їх постійно надсилають, щоб не слати грошей, але заховати старе шмаття та стару одіж на той час як настануть інші часи? Хіба з них не виходить ясно як на долоні, що тепер на рідній землі ввесь наш нарід дійсно зрівнаний, але в такий спосіб, що кожний став — жебраком? І дійсно, тепер вони там усі „рівні", коли іде про жебрачу торбу...

Та, не зважаючи на те, Москва настирливо далі продовжує через своїх аґентів баламуту українських людей в Америці при помочі „листів з краю". Ось ті аґенти червоної Москви беруться бити нас за те, що поміщуємо вісти про життя українців під німецькою окупацією, а не подаємо нічого про „квітуче" життя під Совєтами. Та наше становище в таких справах таке, що ми детільки можна шукаємо за відомостями про життя українського народу. І якби діставали такі листи, чи матеріяли, де не хвалиться пусто Сталіна, Совєти і большевизм, а подаваноб факти про те, як властиво розвивається на українських землях під Совєтами справжнє життя, себто, як є в селі, в читальні, кооперативі чи в Народному Домі, хто й як там працює, то певно, що ми передалиб такі відомости. Американські українці походять головно зі сіл. Вони знають сотні, тисяч ріжних активних людей по селах. Знають, хто був щирим українцем і хто що робив для української справи, скільки натерпівся за неї й т. п. Ось тому вони не можуть повірити, щоб ті маси характерних людей були тепер змушені мовчати, якщоб та влада, що прийшла, була „справжня, хлопська влада". Ось ті патріоти з сіл повинніб тепер бути видвигнені, бути на чолі нового життя, як його піоніри. Але так є, що від тих людей нічого не чути. А як і чути, то видно, що ті люди тяжко терплять, що болють тим, що їм доводиться бачити і переживати.

Ще зазначимо, що якби нам надсилали відомости з тих українських земель, що є під Німеччиною в такий спосіб, що вихвалювалиб Гітлєра, націстичну владу і дякували Німеччині за те, що відроджується на тих землях українське життя, то ми того не містилиб і ставилисяб до таких відомостей так обережно, як ставимось до тих, що вихвалюють Сталіна. Ось так поступаємо. Кожний бачить, що в інформаціях зпід німецької окупації постійно підкреслюється, що **відродження Лемківщини чи Холмщини ведеться тільки трудом, коштом і посвятою українських людей.** Нам пишуть, що, де, й як робиться, якими силами і якими матеріяльними засобами. Це не пишеться про Гітлєра, а про український нарід, українські сили, українські засоби, українську працю і ураїнську самостійницьку ідею, що присвічує отій всій праці. Колиб такі відомости могли ми діставати з Галичини, Волині й інших земель під московською окупацією, ми їх повиталиб з щирого серця і з найбільшою радістю. Не про „батька Сталіна" чи Гітлєра хочемо чути, а про український нарід!

НЕДОЛЯ ЛИТВИ ПІД СОВЄТАМИ

Нема слів, щоб описати недолю народів, що щойно підпадають під совєтський режім. Українці знають її здавна, то й не дивуються. Але Литва, Естонія, Латвія — це ті держави, що щойно дісталися під московську, большевицьку тиранію. Тому вони такі здивовані всім тим, що в них діється.

Правда, не знають вони всього. Дещо лише видістається з балтійських країв у світ. І так, напр. американські литовці якось вспіли подати до відома американців цілу низку большевицько-московських дикунств, доконаних на їхніх рідних землях. Вони створили в Бруклині (423 Ґренд Ст.) **Литовське Інформаційне Бюро і в першому** бюлетені цього бюра переповіли знані факти та додали іще незнані. В бюлетені згадано про негодування уряду Злучених Держав проти совєтського насилля над Литвою, про наставлення совєтського амбасадора Константина Уманського супроти американського негодування, про його запопадливість забрати фонди литовського посольства, „заморожені" урядом Злучених Держав і т. і.

Довідуємося теж з бюлетеня, що американські громадяни, литовського, лотишського та естонського роду ведуть завзяту вічево-протестну акцію проти московського грабунку. Віча відбуваються в громадах від Ню Йорку аж до Каліфорнії. До Департаменту Стейту у Вашинґтоні напливають резолюції з віч, письменні протести університетських професорів, письменників, посадників міст і від громад. Це активізує литовське питання й не дає приспати його суспільним та політичним діячам.

Бюлетень згадує теж, як московський уряд, після того, як Литва „добровільно" під примусом московського війська злучилася з Совєтами, почала присилати урядові комунікати в Америку не до литовського посольства, а до комуністичної ґазети „Лайсві", що то виходить литовською мовою в Бруклині. У тих комунікатах Москва пробувала закрити правду про ніби то якісь вибори чи голосування в Литві та про вислід тих московських заряджень. Але бюлетень на основі провірених фактів подає до відома таке: що не було ніякого свобідного голосування про прилучення Литви до Совєтів; що навіть не обчислювано голосів, відданих у часі голосування, а московська влада довільно, тобто з воздуха вхопила статистику, начеб то ввесь загал голосував за прилучення до Москви; що совєтський високий комісар Деканозов прибув до Литви ще 17. червня й скликав сам кабінет міністрів на нараду, а премієрові Атансові Меркисові наказав віддати всю владу в руки совєтського ставленика Юстаса Палецкіса; що коли це діялося на нараді кабінету міністрів, то вже тоді совєтське військо заняло литовські касарні та державні уряди; що безпосередньо потім, отже вже 18. червня, розпочала совєтська влада безпардонні арешти всіх визначних литовців, у числі яких 2,000 осіб; що арештованих вивезено ніччю в давню російську територію і ніхто не може довідатися, що з ними сталося; що совєтські війська прямо схопили останніх міністрів і їх родини так, як розбишаки схоплюють в Америці дітей, не даючи людям спромоги нічого взяти з собою і т. д.

Бюлетень поіменно вичислює особи арештованих та схоплених литовських патріотів із усіх слоїв громадянського, літературного, бизнесового й релігійного життя. Всіх їх паковано як худобу на заріз і вивожено потягами в незнані сторони. Дальше поіменно виказує бюлетень особи, що їх вимордувала совєтська влада. Між ними є такі, як: ґенерал Казис Скукас, останній міністер внутрішніх відносин незалежної Литви; Августин Повіляйтіс, останній директор департаменту забезпеки; ґенерал Вінкас Ґріґаліюнас-Ґловацкіс, популярний герой литовського народу та голова релігійної орґанізації Апостольства Молитви, й інші.

Крім вістей з бюлетеня Литовського Інформаційного Бюра наші читачі дістають час від часу новинки з траґедії литовського народу, як вони подані в нашій ґазеті. З цього всього, як також і з минулих та теперішніх переживань українського народу під совєтською тиранією можна собі виробити докладний образ нещастя сучасної Литви.

ПЕРШЕ ПЯТИЛІТТЯ СТАХАНОВЩИНИ

З цеї нагоди „Ізвєстія" з 24. липня пишуть таке: „Дня 30. серпня країна святкує славетну річницю стахановського руху... Запровадженням восьмигодинного робочого дня та семиденного тижня держава відповіла на збільшення воєнної небезпеки..: В центральній шахті Ірміно (Донбас) А. Стаханов, М. Дюканов, Д. Концедалов та інші „знатние люди" підписали від імени двох тисяч робітників зобовязання викінчити восьмимісячний плян добуття камінного вугля на 20. VIII., а річний плян на 20. XI. Шість колективів промислового тресту „Орджонікідзенафта" приняли пропозицію шахти Ірміно змагатися збільшенням добуття нафти (Баку)..." Далі часопис розписується про ріжні **методи витисканя поту і крови з робітників** на основі стахановської праці, довбання вугля в трійку, обслуговання кількох станків одним робітником, сполучення двох фахів в одній особі і т. і. В цій статті орґану кремлевських можновладців кидається в очі перед усім те, що три москвини підписують в українських копальнях вугля від імени українських, принаймні в їх більшости, робітників зобовязання виснажуватися до крайньої міри для того, щоб видобути можливо більше вугля для потреб московського імперіялізму. Але саме в тім і полягає цілий стахановський „рух". Основник його, Стаханов, запряг собі, з наказу ГПУ розуміється, кількох помічних невільників, які робили при нім всі помічні праці, і в такий спосіб вирубав протягом кількох тижнів, кількакратну рекордову скількість вугля. Але не мав можности, та й не потрібував робити це довший час, бо уряд післав його до технольоґічного інституту та зробив директором шахти. Таких „стахановців" нароблено тисячі і витворено таким чином найгірших посіпак і погоничів робітників перед усім в Україні, а потім по інших чужонаціональних республиках і в самій Московщині, в усіх більш менш підприємствах. Наказано було зробити стахановство масовим рухом та пересічним робітникам „рівнятися на стахановців". Але наслідки стахановських методів визиску були зовсім не такі, яких ожидав московський уряд. Стахановці, що вимагали собі уприви́льованого становища та збільшеної праці підручних робітників і дезорґанізували цілі підприємства, зробилися найбільш зненавидженими осібняками як для робітництва так і для директорів, наслідком чого кожний намагався їм потайки шкодити. І в совєтській пресі можна було дуже часто стрінути гіркі скарги на те, що підприємства, де найбільш розвинуто стахановство, не виконують навіть звичайного пляну річного вирібництва, що зясовувалося чинністю саботажистів та інших „ворогів народу" по фабриках та копальнях. Не менш гіркі скарги підносила совєтська преса проти „рекордоманії", себто намагання керманичів підприємств за кожну ціну збільшити скількість вирібництва, наслідком чого дуже терпіла його якість. Найбільші розміри осягло це лихо цілого совєтського вирібництва в тихже самих донецьких копальнях вугля, звідки розвинувся стахановський „рух". Кільки днів перед стахановським ювилеєм писали „Ізвєстя", що ці копальні постачають вугіль з такою значною домішкою каміння та глини, що попіл в нім становить часом 30 а навіть 40% цілої ваги. Що інші совєтські підприємства працюють не краще, довела яскраво фінсько-совєтська війна, в якій совєтські вояки одягнені в тканину з кропиви та озброєні набоями, що часом не пасували до рушниць і ґранатами, що дуже часто не вибухали, гинули десятками тисяч перед нечисленним, але геройським фінським військом.

ШІН ПРО „ГІТЛЄРІВСЬКУ ЗАГРОЗУ В АМЕРИЦІ"

Вінсент Шін, відомий американський письменник та публіцист (написав книжку про горожанську війну в Еспанії), добачує велику загрозу з боку Гітлєра для Америки. Він пише про цю справу таке:

„Ми бачимо в загрожених краях дві постави супроти Гітлєра. Одну називають „злагідненням" („апізмент палісі"), а друга проявляється в тому, щоб Гітлєрові ставити опір.

„Також в Америці вже видно обі ці тенденції. Линдберґ представляє ідеальну форму про-націстичних сентиментів, що як в Америці, так всюди інде, стараються зменшувати існуючу загрозу.

„Друга тенденція, яку представляють мабуть президент Рузвелт та републиканський кандидат Вендел Вілки, приготовляється негайно до світового антаґізму, в якому ми, в останній мірі будемо головним противником націзму.

„Ми будемо бачити скорий та гострий розвиток цих двох напрямів, з великою сумою взаїмних визовів та зусиль з обох сторін зложити вину за все, що станеться. Це вже сталося у багатьох европейських державах, і булоб нерозумно думати, що ми є винятком у тому процесі.

„Я переконаний, що Гітлєр не зможе здійснити свій світовий плян підбою без насильного поневолення Злучених Держав Америки. Багато вже зроблено по цій лінії в Европі „бліцкріґами", як також через скоординовані рухи Гітлєрових васалів, — Італії, Еспанії та Японії...

„Загальна непевність політики всіх наших президентів, почавши від Вилсона, зробила наші маси нетерпеливими. Ми говоримо, але не робимо нічого.

„Ми так робимо від того часу, відколи Конґрес не затвердив політики Вилсона та зробив цей вже й так захитаний документ (Версайський договір — ред.) безвартісним як система правління світом. Наші президенти та секретарі стейту — зарівно демократичні та републиканські — говорять дуже багато про високу мораль та протягом 20 років не вагалися осуджувати акції інших народів. Однак ми не приняли жадної відповідальности, яка відповідала нашим моральним наукам. Не диво, що люди в Европі, Азії та Полудневій Америці принимають або відкидають з христіянською резиґнацією оці проповіди, що походять з Вашинґтону чи Ню Йорку.

„Гітлерів погляд на Америку був висказаний вже нераз його міністерством пропаґанди. Німці вперто вірять, що Америка ніколи не буде становити поважної перешкоди до реалізації їх плянів. Це, розуміється, фатальна помилка, яку вони вже зробили були в 1916 році, але тому, що їх національна персональність остає тою самою, — я вірю, що вони роблять цю помилку тепер знова. Вони будуть спішитись організувати світ згідно зо своїми принціпами, якщо зможуть, але будуть заскочені, а може й огірчені, американськими перешкодами.

„З надходячою побідою націстів, ці дві тенденції, які я подав вище, будуть загострюватися з кожним днем. Про-націстична тенденція, яку я назвав би Линдберґізмом, — буде без сумніву за те, щоб ми укріпилися за якимсь фіктивним китайським муром, а світ хай собі сходить на пси. Це виглядає для мене на дуже корткозору політику, бо у свойому часі Гітлєр прийде також і до нас.

„В „Майн Кампф" — Гітлєр виразно підкреслив, що мир на землі є можливий тільки під німецьким пануванням. Дуже сумніваюся, чи він схоче дати нам стільки часу на підготовку, скільки бажають ті, що годяться з поглядами Линдберґа в цій справі. Він був би дурний, колиб це зробив. Припустім, що Гітлєр зможе зробити це, про що говорить, що зробить, а саме, що здобуде Анґлію. Чи думаєте, що він схоче чекати аж два роки, поки ми не приготовимося якслід? Думаю, — що він рішучо так не поступить".

Стільки Вінсент Шін про погляди Линдберґа та гітлєрівську загрозу для Америки. Подаємо цей голос для характеристики та знаку часу, в якому живемо. Багато інших журналістів, як от ґен. Гю Джансон, є іншої думки. Усе те треба тепер читтаи і над тим думати, бо це важні справи.

ВІДДАНО ЙОМУ ПОЧЕСТЬ.

Капітан Джозеф А. Ґейнар, керманич корабля Сити оф Флинт, дістав хрест фльоти за визначну службу. Його задержали були німці на морю останньої весни. У признанні згадується про його „справність, влучний осуд і посвяту в службі".

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(8)

Не вважаючи на незвичайну великолюдність та на примхливу витребенькуватість низових гостей, Лейба, Хаїм та юний Нухим усюди поспівали, на всіх потрапляли й догоджали, без нарікання, без сварки та лайки: вони добре тямили, що запорожець заплатить, скільки заправиш, але слова накриво не стерпить — стане на цабе, тоді вже й накланяєшся й напросишся, а то й по потилиці дістанеш. Коли якийсь — все одно, старий чи молодий — чуприндар, відпивши з кубка чи поставця, вилаеться, що мед чи горівка не міцні, то не суперечйому, а краще сам про людське око пригуб, скривись і нагукай на того, хто приніс: „Нухиме там, чи Хаїме, кому ти подаєш? Звідкіля ти вточив — з того барила, що про посполитих? Зараз мені вилий це, та вточи для пана сотника, чи там полковника, з того — панського!" Нухим чи Хаїм хапає дзбана, летить стрімголов, аж пейси та цицел йому розвіваються, до льоху, забариться там хвильку й вихорем мчиться із тим самим назад; а щоб показти, що він напій переміняв, витерає дзбана полою лапсердака. Підпилий низовець задоволений, що не дався одурити, а парх, уклонившись йому низенько, біжить до інших. Спосіб задовольняти пяних, що його вживали й уживають всі шинкарі всіх часів і народів.

— Ходімо краще до середини, — звернувся наш січовик до Павла, коли вони ввійшли у двір. — Тут, хоч би й хотів, то нема де примоститись... А до того — маю тобі дещо сказати... порадитися в чотири очі...

Павло скинув на нього здивований погляд і стенув плечима: мені все одно, мовляв:

Ніхто на них не звернув жадної уваги, й вони переступили поріг коршми. Тут коїлося те саме, що й на дворі, тільки замість смолоскипів, серед кожного столу блимав тьманим світлом великий каганець. Хоч обидва вікна були відчинені, як і двері, але повітря було аж густе від кептяги, курева та хмелю й свіжа знадвору людина відразу почувала що чуманіє. Химерні, фантастичні тіні колисалися по стінах, а пяний гомін до того густо сповняв кімнату, що Павлові здалося, ніби він пірнув у нього, як у багнисту теплу воду.

Як із землі перед ним виросла зігнута постать Лейбина.

— Чого пани хотілиб собі?... Маю чудесну оковиту... Пан сотник уже пили — знають... Маю вишнівку, сливянку, тернівку, запіканку... А мед! уй, який мед! Сам староста ясновельможний, нехай живе здоров, тільки в мене й бере... Може вечеряти чого забажаєте — і вечеря всяка буде: і печеня, і...

— Та пострівай, жиде! — переняв йому мову січовик, оглядаючи коршму з гостями. — Даси й оковити й меду, та й на зуби щось, але... може в тебе є десь такий, хоч невеличкий, закапелок, щоб нам удвох ось із цим паубком побалакати...

— Чому нема? Є, далібуґ, — засипав знов жидисько. — Ласкаво прошу сюди до валькиру... Всі наші за роботою, то він порожній... Щось там пан сотник подарує бідному жидові за це — і вже. Прошу панів...

Він повів гостей попід стіною до валькирових дверей, відчинив їх і, вклонившись пропустив козака й парубка до середини, потім увійшов сам і щільно зачинив за собою двері. Густий, затхлий, своєрідний пах ніколи не провітрюваної жидівської спочивальні прикро вдарив їм у у ніс.

— Тут маєте, — метушився жид, — змітаючи полою порох зо столу. — Там справді й гамір великий, і душно, й повітря важке, а тут... — він заплющив очі й потяг до себе носом повітря, — ах, як у квітнику. Прошу сідати, — додав підставляючи стільці. — Чого пани хотілиб випити чи зїсти?...

— Дай покищо оковитої й чогось попоїсти, а там побачимо...

Жид метнувся з покою другими дверима.

— Сідай, пане-брате, — кивнув січовик Павлові на стільця, сам скинув шапку й кинув на ліжко. Скинув і кирею.

Павло побачив перед собою високу, огрядну постать степовика з гарним мужнім обличчям і темними хитрими очима. Пригладивши обома долонями підголену старанно чуприну, запорожець і сам важко опустився на скріпучого стільця і втопив у парубка свій пильний погляд.

— Дак от який ти, козаче, — мовив по хвильці. — Юнак, нестеменний юнак, хоч і вус чорний уже під носом закрутився. Хоч два понад два десятки маєш?

— Три, — засміявся Павло й чомусь зніяковів.

(Дальше буде).

З ДНЯ

АРҐУМЕНТИ ЗА ПРИМУСОВУ СЛУЖБУ.

Дискусія в американських часописах про військову примусову службу зводиться нераз до чистого льоґічного розумування. А якраз справи військової служби не можна розбирати під кутом чистого раціоналізму. Бо можна докотитись до цілковитого заплутання і зовсім „нераціональних" висновків.

Ось зразок такого чистого, льоґічного розумування:

Коли списувати людей, примушувати їх служити в війську за смішно малу заплату, а навіть вимагати від них посвяти життя, то чому не робити те саме з капіталами? Себто, чому не списувати фабрик, банків, фарм і всіх інших економічних заведень та примушувати їх служити краєві по смішно малій заплаті, а навіть вимагати від них великих жертв? Далі: чому цього самого не зробити з робітниками, зо всіма працівниками? Чому всіх робтників по фабриках, всіх урядників по бюрах, всіх фармерів і професіоналістів не присилувати служити краєві за смішно малу ціну, а навіть поносити великі жертви? З якої рації край змушує лиш деяких молодих людей віддавати найкращі роки свойого життя для краю, а навіть заставляє їх у потребі само життя віддати за решту людей, а ту решту залишає вцілости в спокою?

ЦЕ НЕЛЬОҐІЧНО.

Зрозуміло, що коли розбирати справу під кутом чистого льоґічного розсудку, то це непослідовно, а навіть несправедливо. Коли від одних вимагають примусової служби і жертв, повинні того самого вимагати також від інших.

Одначе, колиб списано ціле економічне майно Америки, змушено всіх людей працювати під диктатом уряду на тих самих умовах, що вояків, то водночас тим переміненоб цілий край в одну велику касарню. Зниклаб суспільна свобода, насталаб деспотична диктатура. Себто насталоб те, чого побоюються нині провідні кола в Америці і проти чого творять примусову армію...

Всетаки чистий розум бунтується проти того, щоб зпоміж мілонів громадян вибирати лиш певні річники молодих людей, силою стягати їх до касарень, силою надягати на них мундури і ставляти під муштру, щоб у разі потреби вислати їх проти ворожих куль. З якої рації вибирати лиш декого? Цеж односторонність.

ЩЕРАЗ ПОДУМАЙМО ХОЛОДНО.

Додумавшись, що це односторонно і несправедливо, деякі журналісти наново зачинають розумувати чистою льоґікою і зачинають із початку: Коли вже треба силою затягати до війська людей і для державних цілей списувати їх життя, треба те саме зробити з капіталами, працею та супільними услугами. Бож ці останні вартости всетаки менші, від самого життя. Алеж бо списання і віддання під державний диктат капіталів, праці і супільних услуг це тоталізм, жорстокий деспотизм, проти якого бореться американська демократія і задля цеї боротьби хоче впроваджувати примусову військову службу...

ІНШИЙ ПІДХІД.

В той спосіб можна розумувати багато разів, починаючи все з початку. Висновок все буде один — плутанина. Цю справу можна розвязати не розумовим, раціональним підходом, лише „нерозумовим", ірраціональним. Себто таким способом, яким розвязують її старі европейські народи, яких методи видаються нераз американцям такими нельоґічними, дивними.

Цю справу треба розвязати не на основі моралі, виплаваючої з розумових заключень, тільки на основі моралі, випливаючої з ірраціональних, задушевних імпульсів, що нуртують у душі кожної нації. Ці ірраціональні імпульси підшіптують, що певна частина кожної раси, кожної нації, мусить себе всеціло пожертвувати, щоб решта частина громадян могла жити, а навіть веселитись матеріяльними приемностями. Розбираючи цю справу в світлі чистої льоґіки, вона буде зовсім неморальною. Бо з якої рації має згинути на фронті Іван? Чи за те, щоб поза фронтом міг жити собі спокійно, множитись, наїдатись добрими потравами, та вилігуватись на мягкім ліжку Степан?

НАГОРОДА.

Всетаки від непамятних часів так було, що частина громадян жертвувала себе за решту громадян. Одинокою їх нагородою було це, що вони мали внутрішню приємність жертвувати себе за інших. Про це подбала вже сама природа. Вона вложила в серця людей спосібність серед певних обставин бути цілковито несебелюбами, ідеалістами, жертвувати себе за інших і з цього власного пожертвування видобувати надзвичайну, неземну насолоду.

Але цю спосібність людей треба виплекувати, навіть коли вона має природні зародки. Ці зародки можна розвинути, а можна їх цілком придушити.

Завданням суспільного виховання є виплекувати серед громадянства цей ідеалізм. Без цього ірраціонального, нерозумового ідеалізму американські журналісти не розвяжуть моральної основи примусової військової служби. Чим „холодніше" і „розумніше" вони будуть підходити до цеї справи, тим нерозумніші висновки вони будуть з неї витягати; тим менше охоти матимуть молоді американці до військової служби і до жертви свого життя за інших.

Плекати ідеалізм, говорити молодим американським хлопцям, що їх жертва є конечна для нації, і що цеї жертви вдячна нація не забуде їм ніколи — є нині обовязком американської преси.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

СЕНТРАЛІЯ, ПА.

Ще одні окружні збори.

На минулих окружних зборах, що відбулись 30. травня ц. р. в Брокевил, Па., було рішено, щоб всі відділи нашої округи взялись до праці, щоб ділом доказати як ми вміємо шанувати і цінити нашу орґанізацію, яку ми загально звемо Батьком Союзом. На жаль тоді на 31 відділів взяло участь лиш 14. А де решта?

Говоримо, що безробіття є перешкодою в приєднуванні членів. Так, воно є причиною. Але ніхто мене не переконає, що за шість місяців не можна було приєднати ні одного члена через само безробіття. Це сором. Не тяжко хвалитись Батьком Союзом і говорити які то він користи дає своїм членам, як дбає про вдів і сиріт, як піддержує ріжні народні цілі. Але чи ми відносимось до свого Батька так, як діти повинні?

Головна екзекутива У. Н. Союзу подбала про те, що по ріжних місцевостях навідувались спеціяльні Союзові орґанізатори. Ті орґанізатори помагають урядникам орґанізувати членів до їх відділів. На цім урядники не можуть нічого втратити, тільки скористати. Але лиш малий процент урядників користають з цих орґанізаторів і їх досвіду. Хоч факти доказують, що ті відділи, які беруть участь в орґанізаційних зборах зростають, проте не всі відділи хочуть брати участь у тих зборах.

Шановні урядники! Наступні окружні збори відбудуться останнього дня місяця вересня в Сентралії, Па. Треба конче, щоб були заступлені бодай по кілька членів всі відділи. В той спосіб ми можемо рушити орґанізаційну справу, і докажемо ділами, що дбаємо про нашого Батька Союза так, як він дбає і про своїх дітей.

О. Костюк, касієр округи.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

QUESTIONS AND ANSWERS RELATING TO THE REGISTRATION AND FINGERPRINTING OF ALIENS

1. Q) Why is the United States Government registering and fingerprinting all aliens?
A) So that the United States Government can know how many aliens there are, who they are, and where they are.

2. Q) Are aliens in other countries required to register?
A) Yes. Alien registration has been a common practice in most European countries for many years.

3. Q) Who is required to register?
A) All aliens, 14 years of age or over, must register and be fingerprinted. Aliens, under 14 years of age, must be registered by their parents or guardians but will not be fingerprinted.

4. Q) When alien children reach the age of 14, must they register in person?
A) Yes; and at that time, they will be fingerprinted.

5. Q) What procedure should be followed in the case of alien children who reach their fourteenth birthday during the registration period?
A) It is suggested that such children wait until their fourteenth birthday and then register in person.

6. Q) What is an alien?
A) Generally speaking, any foreign-born person who has not become a citizen of the United States. For more detailed definition of an alien, consult official regulations at your post office.

7. Q) When must an alien register and be fingerprinted?
A) The registration period starts on August 27 and extends through December 26, 1940.

8. Q) Where must an alien register?
A) At any first or second class post office (including branches) or at any post office located at a county seat.

9. Q) Must an alien register at the post office nearest his home?
A) No. He may register at any post office in the United States. (See Question 8.)

10. Q) What is the penalty for failure to register?
A) A fine of $1,000, imprisonment for six months or both.

11. Q) What is the penalty for making false statements in registering?
A) A fine of $1,000, imprisonment for six months, or both.

12. Q) Can an alien get a copy of the question he will be required to answer before registration?
A) Yes. Such specimen forms will be available at all post offices.

13. Q) What steps should be taken by an alien in orded to register?
A) (1) Secure specimen registration form from any post office.
(2) Answer the questions at his home, in writing, that appear in the specimen form.
(3) Go to any post office (see question 8) during the registration period, August 27—December 26; take the specimen form with you.

14. Q) What is required of an alien after he has registered?
A) The alien must notify the Immigration and Naturalization Service, Washington, D. C., within five days of any change of residence address. Change of address forms are available at post offices.

15. Q) What is the penalty for failure to notify the Immigration and Naturalization Service of a change in residence address?
A) A fine of $100, 30 days' imprisonment, or both.

16. Q) Is an alien required to notify the Immigration and Naturalization Service of any change in business address?
A) No.

17. Q) Is there any fee for registration and fingerprinting?
A) No. Registration and fingerprinting is free.

18. Q) Does long residence in the United States constitute citizenship?
A) No. A foreign-born person remains an alien until he is formally admitted to citizenship.

19. Q) Are aliens holding first citizenship papers required to register and be fingerprinted?
A) Yes. Such persons are not yet citizens.

20. Q) Is the American-born wife or husband of an alien required to register?
A) No, unless he or she has surrendered American citizenship.

21. Q) Are aliens, in this country on a temporary visa, required to register?
A) Any alien who enters on or after August 27 must register within 30 days unless he has already registered at a consular office.

22. Q) Are alien domestic servants employed in foreign embassies or consulates required to register?
A) Yes.

23. Q) If a person becomes a citizen during the registration period, is he required to register?
A) No.

24. Q) Should refugees and refugee children register?
A) Yes. All non-citizens must register.

25. Q) Does the Alien Registration Act apply to naturalized citizens?
A) No. Only non-citizens are required to register.

26. Q) If a resident of the United States is in doubt as to his citizenship status, should re register?
A) Yes. Registration in no way affects citizenship status

27. Q) How can American citizen cooperate with the Alien Registration Program?
A) By explaining provisions of the law to aliens of their acquaintance and by urging them to register early.

28. Q) How can aliens best cooperate with the United States Government in carrying out the Alien Registration Program?
A) By registering as early as possible and urging other aliens to do the same.

29. Q) May an alien be accompanied by an interpreter while registering?
A) Yes. If he doesn't speak English, it would be helpful to bring an interpreter.

30. Q) May an alien consult with relatives or friends in arriving at the correct answers to the registration questions?
A) Yes. He may consult with anyone.

31. Q) Will post office hours be extended to permit an alien to register without losing time from his work.
A) Yes. The post office will make suitable arrangements.

32. Q) Will the information furnished by the alien be held confidential?
A) Yes. Such information will not be made available to anyone without the approval of the Attorney General of the United States.

33. Q) Do the laws of this country protect aliens against persecution?
A) Yes. Title 18, Section 52 of the United States Code makes it a crime to deprive any inhabitant of the United States of his rights because of his being an alien. This law will be strictly enforced by the United States Department of Justice.

34. Q) Can the registration information supplied by the alien be used against him in court?
A) No, not unless permission to do so is granted by the Attorney General of the United States.

35. Q) How will bed-ridden aliens be registered?
A) Such persons should notify their local postmaster. He will make arrangements to register them at home.

36. Q) How will aliens confined in prisons or other institutions be registered?
A) Registration of such inmates will take place at the institutions.

37. Q) What is the status of a ofrmer citizen of the United States who has sworn allegiance to another government?
A) He is no longer a citizen, and is required to register.

38. Q) Where will the alien be fingerprinted?
A) Only at the post office, at the time of registration.

39. Q) Can anyone register for an alien?
A) No. Every alien over fourteen years of age must register in person.

40. Q) Will the registered alien be able to prove that he has registered?
A) Yes. A receipt card will be sent to every alien who registers. This card will serve as evidence of his registration.

41. Q) Does an alien become a citizen by registering?
A) No. Registration in no way affects citizenship status.

42. Q) How long will it take the alien to register and be fingerprinted?
A) Registration should not take more than twenty minutes, if the specimen form has been made out in advance

43. Q) Will aliens in Alaska, Hawaii, Puerto Rico, and the Virgin Islands be required to register?
A) Yes. Registration procedure will be the same as in the United States.

44. Q) Are Filipinos required to register?
A) Filipinos in the United States, who are not citizens, are required to register. Filipinos in the Phillippine Islands need not register.

45. Q) Will registrations take place publicly in post offices?
A) Postmasters will arrange to register aliens as privately as possible.

46. Q) What effect will registration have on aliens who have entered the United States illegally?
A) Registration does not in any way affect the status of any individual.

47. Q) If an alien is unable to answer a question, what does he do?
A) If he has exhausted every means at his command to secure the information, he may state "I do not know."

48. Q) What questions will all aliens over fourteen be required to answer?
A) There will be fifteen questions, some of them subdivided as follows:
(1) Name, name under which alien entered United States, and all aliases, nicknames, and maiden names of married women.
(2) Residence address.
(3) Place and date of birth.
(4) Citizen or subject of what country?
(5) Sex, marital status, and race.
(6) Physical description.
(7) Place and date of last arrival in United States, mode of transportation, how admitted. Date of first arrival in United States.
(8) Length of time in United States, and how long does alien intend to remain.
(9) Occupation and employer.
(10) Membership in clubs, organizations, or societies.
(11) Military or naval service.
(12) Citizenship status in United States (first papers, etc.)
(13) Close relatives living in United States
(14) Criminal record (except minor traffic violations).
(15) Affiliation with organization "devoted in whole or in part to influencing or furthering the political activities, public relations, or public policy of a foreign government."

49. Q) What questions will the parents or legal guardians of aliens under fourteen be required to answer in their behalf.
A) All questions except 6, 9, 10, 11, 14 and 15.

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МЕШКАННЯ?

Якщо думаете змінити свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа ґазети, котре може мати щось цікаве або важне для вас або вашої родини. Просимо не ждати до останньої хвилі. Просимо не переказувати нічого почтареві. Найкраще виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації „Свободи".

Число відділу ______________________

Імя й назвище ______________________

Стара адреса ______________________

Нова адреса ______________________

Почта ______________________

КАНАДА МОЖЕ СТАТИ ОСЕРЕДКОМ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Канада не брала ще ніколи участи в панамериканських конференціях і тому не вислала вона і тепер своїх делеґатів на панамериканську конференцію в Гавані. Діється це тому, що Канада не є самостійною державою лиш самоуправною домінією Великої Британської Імперії. З огляду на свою визначну ролю, яку відграває в теперішній війні, набирає вона щораз більшого значіння в Імперії. Тому вже віддавна предсказують Канаді, що прийде час, коли вона стане головним осідком Британської Імперії замісць Анґлії. Саме тій справі посвячена є спеціяльна книжка канадійського журналіста Джана МекКормека п. н.: **„Кенада: Америка'с Проблем"**, тобто „Канада, проблемою Америки".

Згадана книжка кидає незвичайно інтересне світло на становище Канади у відношенню до Злучених Держав, а також в відношенню до Великої Британії.

МекКормек пише в тій книжці, що Канада, щодо свого простору, який занимає, є найбільшим краєм у західній гемісфері; вона теж є третім з черги найбільшим краєм на світі. Її простір виносить 3,700,000,000 квадратових миль, а населення має вона лиш 11,000,000. Вона посідає майже всі головні сирівці, а не має лиш дешевших родів вугілля. Зате може вона розвинути до небувалих границь свою електричну енерґію. Щодо продукції золота, то Канада займає четверте місце на світі. Не плекає вона вправді в себе бавовни, бо має захолодний клімат, одначе від півдня сусідує вона зо Злученими Державами, які є найбільшим продуцентом бавовни на світі.

Канаду перетинають зі сходу на захід і від Атлянтику до Пацифіку дві великі залізниці Сі Пі Яр і Сі-е-нар. Проектована водна дорога рікою св. Лаврентія до Великих Озер уможливила би перевіз товарів на 1,000 миль в глибину американського континенту. По одній стороні Канади знаходиться Атлянтійський, а по другій Тихий океан. З тої саме причини надається вона навіть ліпше на осередок Британської Імперії як Анґлія, пише в своїй книжці МекКормек. У Канаді вигідно може поміститися 200 міліонів населення, тому все населення Злученого Королівства могло би тут перенестися і ще було би доволі місця в Канаді для інших поселенців.

МекКормек признає, що Велика Британія була би більше зажурена своєю рішучою побідою над „осею" — як своєю прогрою. „Не знала би вона, що зробити з кусниками. Розгромлена Европа могла би повздержати Ґітлера", але не повздержала би Сталіна, доказує МекКормек.

З писань МекКормека випливає, що колиб осередок Великої Британії повелося раз перенести до Канади, а Лондон і Анґлія лежали в развалинах, то ніхто і не подумав би про поворот до Анґлії. Тоді Канада назавжди остала би осередком Британської Імперії, зглядно того, що по ній осталоб.

У Злучених Державах бачать іще іншу будуччину для Канади. Є такі, що думають, що внаслідок довшої і руйнуючої війни, в якій Анґлія потерпіла би найбільше, Канада може вирости як під мілітарним так і економічним оглядом. Через те саме становище Канади в рамцях В. Британії може вирости до величезного значіння. А економічна і політична звязь Канади зо Злученими Державами повиннаб її „американізувати" і зближати до Злучених Держав. Через те на північнім континенті західньої гемісфери зможе скупчитися господарча, політична і культурна сила цілого анґльосаксонського світу.

Щодо спекульовання на тему переносин британського королівського двора до Канади, то на це вже існують підстави, бо в Отаві є палата ґенерал - ґубернатора, складаючася з 75 кімнат і близько 80 акрів парку довкола цеї палати. До обслуги цеї палати вже тепер призначено 100 осіб. Одначе це все лиш далекі здогади, бо В. Британія ще не нарушена в своїх основах і чекає на заповіджений віддавна наїзд націвської повітряної і сухопутної армії зо змеханізованими відділами. Та замешкання в Отаві наслідниці голяндського престолу, принцеси Юліяни з дітьми, як і намірене поселення там бувшої цісаревої Зити, свідчать, що Отава готова стати таким місцем корнованих голов, яким досі був Лондон.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 18. серпня, в годині 6. вечором, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. На ті збори обовязком є кожного члена прийти, бо є важні справи до полагодження. Рівнож прошу вирівняти свої залеглі вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січи, бо в противім разі такі члени будуть суспендовані. Хто ще не звернув гроші за тікети, або має в себе затримані тікети, то проситься принести на збори і віддати гроші або тікети, щоби комітет пікніковий зміг зробити з тим якийсь рахунок, бо кожний член бажав би почути точне справоздання. — С. Безушко, предс.; М. Фурка, кас.; Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N.J.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Мітінг Тов. Запоорзька Січ, від. 342., відбудеться в неділю, 18. серпня, в годині 2. пополудні. Проситься всіх членів явитись на цей мітінг. Напоминається довгуючих членів, щоби сповнили свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. Пригадується членам, щоби переписали свої діти до старших членів, бо як ні, то можуть бути суспендовані. Просимо вступати в члени У. Н. Союзу і записувати свої діти. Вступ вільний для всіх і без лікарської оплати. Члени, котрі передають гроші, нехай передають до секретаря, а секретар передасть касієрові, бо секретар має записувати до книжок. — І. Маркович, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Мітінг Бр. Пресв. Богородиці, від. 404., відбудеться 18. серпня, зараз по Сл. Божій. Проситься членів прибути на цей мітінг, бо будуть дуже важні справи до перепровадження. Також довгуючі члени щоби прийшли і вирівняли свій довг, бо Братство надалі не буде посилати місячних вкладок за нікого до Союзу. — Микола Добранський, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Мітінг відділу 305. відбудеться в неділю, 18. серпня, в 10. год. рано. Кожний член має прийти і вирівняти свою повинність. По мітінгу буде пікнік на дохід відділової каси. — М. Гентош, секр.

КАНДИДАТИ НА ЧЛЕНІВ ПЯТОЇ КОЛЮМНИ

23-літній Френк Граціс з Брукліна напаствував моряків, щоб давали йому пляни кораблів, а також інші інформації про кораблі й їх розміщення. Арештований, сказав, що він американець, а ставив такі запити тому, бо був пяний. Судя засудив Граціса на 90 днів вязниці із заміткою: „Коли б це був воєнний час, тебе не булиб привели сюди, а булиб розстріляли".

24-літній Михайло Д'Аміко вкрав з корабельних варстатів у Брукліні металевих матеріялів вартости $300. Приловлений, признався, що досі він украв таких матеріялів вартости $1,000. Поліція каже, що Д'Аміко не належить до пятої колюмни.

ПЕС ЖУВАВ ПАПЕРОВІ ГРОШІ, ТОВПА ПРИГЛЯДАЛАСЯ

Перед дроґерією при Ґрініч евеню в Брукліні зібралася товпа прохожих, щоб подивляти пса, як він шарпав якісь зелені паперці для забави. Жінки з вікон не могли нічого доглянути у товпі. Переїхав поліційний віз і цей не знайшов нічого замітного. Аж за годину зявився власник дроґерії. Він підійшов до пса, вирвав йому з зубів два десять-долярові банкноти, два пять-долярові й один однодоляровий. Випростував їх та сховав. Товпа здивувалася, але не могла нічого вдіяти. Приїхали ґазетярські репортери й довідалися правди: Пес аптикаря любить бавитися паперами. Він потягнув гроші з його підприємства й бавився ними, як звичайними паперцями. Требаж було гроші врятувати і власник це зробив.

В ФРАНЦІЇ БУДЕ БІДА

ВІШІ. — Таке заявляє Річард Ален, делеґат Американського Червоного Хреста. Він каже, що положення Франції є тепер гірше ніж було положення Бельґії по першій світовій війні. Що більше: воно стає зкожним днем гіршим. стає з кожним днем гіршим. Франція потребує поживи.

ЗАРІБКИ НЮ ЙОРКУ З КОНВЕНЦІЙ

Місто Ню Йорк вторгувало в часі від 30. квітня 1939 до 30. квітня 1940 року 26,000,000 дол. від гостей, що приїздять на ріжні конвенції. Тих гостей було в згаданому році 260,000 осіб. Про це сповіщає Купецьке Товариство міста Ню Йорк.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

КВАЛІФІКОВАНОГО ДЯКА
пошукує укр. ґр.-кат. парохія св. Николая в Пасейку. Зголошення прошу слати на адресу:
42 VAN BUREN ST., PASSAIC, N. J.
Церковний Уряд.

УКРАЇНСЬКА ПАРОХІЯ св. Петра і Павла **в Карнеґі, Па.,** пошукує взірцевого **ДЯКОВЧИТЕЛЯ,** іспитованого, релігійного, тверезого, морального та жонатого, щоби вмів добре учити дітей в українській школі по українськи, а не по анґлійськи, рівнож щоби вмів добре провадити хор церковний і свіцький та вмів добре уряджувати аматорські представлення. Платня після умови. Посаду може обняти від 1-го вересня ц. р. Зголошення слати на таку адресу:
CHURCH COMMITTEE of UKRAINIAN ST. PETER AND ST. PAUL CHURCH,
303 Jane Street, Carnegie, Pa.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ВДОВЕЦЬ ПОШУКУЄ ЖЕНЩИНИ до заряду дому. Може бути українка, полька або словачка, у віці 37 до 48 років. Маю одного сина 13 літ. Маю свій власний дім. Голоситись до
№ 4,
SVOBODA
83 Grand St., Jersey City, N. J.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

ЧОЛОВІКИ, чи Ви працюєте? Коли ні, то чому не поступаєте так, щоб завтрішний, і кожний іншний день, приносив вам зарібок. Коли маєте гарний вигляд і вмієте говорити до жінок по хатах, а до чоловіків у фабриках, і можете працювати цілей день, ми можемо дати Вам нагоду заробляти навіть від завтра. Голоситись до: 190-1
Mr. THOMAS,
Lincoln Studios
2824 Boulevard, Jersey City, N. J.

ЖІНКИ, що тепер працюєте в великих офісах, фабриках, склепах і т .д., можете побільшити ваші зарібки тижнево на $10, або більше, представляючи нас перед тими робітниками, з якими працюєте. Голоситись на таку адресу: 190-1
Mr. THOMAS,
2824 Boulevard, Jersey City, N. J.

ТАРЗАН, ч. 80. Полишенець.

Коли Тарзан біг, скороногий дикун слідкував крадьки за ним. О, Говко був хитрим ворогом!

Перед місяцем Тарзан приловив Говка, як він наставляв сільця на його слонів і вбивав їх, щоб дістати слоневу кість.

Тоді то на жадання Тарзана Говкове племя колонди прогнало його зовсім зпоміж себе в ліси.

Полишенець використав тепер нагоду, щоб пімститись на Тарзані.